

Оксана ОНИЩЕНКО,
канд. наук з держ.упр., доцент, доцентка кафедри підприємництва,
менеджменту організацій та логістики
Запорізький національний університет, Україна
ORCID 0000-0002-3009-3856
oksana.onishchenko.znu@gmail.com

Анастасія ЗІЛЕНІНА,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
освітньої програми «Підприємництво та комерційна логістика»
Запорізький національний університет, Україна
ORCID 0009-0004-1899-8910
nancee.zi57@gmail.com

РОЛЬ ЛІДЕРСТВА ДЛЯ РОЗВИТКУ ЕКОСОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Анотація. Дане дослідження присвячене розгляду актуальних питань ролі лідерства для управління організаціями в контексті євроінтеграційних процесів. В ході дослідження виявлено особливе значення інституту лідерства для розвитку екосоціального менеджменту та – як результат – проведений аналіз діяльності найуспішніших інноваційних лідерів сучасності, результатом якої є сталий розвиток та успішна реалізація механізмів екосоціального менеджменту на сучасних підприємствах.

Ключові слова: лідерство, екосоціальний менеджмент, євроінтеграційні процеси

Актуальність. Предмет даного дослідження має велику актуальність у сучасному світі, оскільки екологічні та соціальні питання стають все більш важливими в контексті глобальних викликів, таких як зміна клімату, забруднення навколишнього середовища, соціальна нерівність тощо. Євроінтеграційні процеси додають до цього ще більшої актуальності, оскільки вони передбачають гармонізацію законодавства, введення стандартів та політик, спрямованих на покращення якості життя громадян та захист довкілля. Лідерство у цьому контексті відіграє критичну роль, оскільки лідери можуть стати каталізаторами змін, спрямованих на створення сталої та відповідальної бізнес-практики. Вони мають здатність впливати на організаційні процеси та стимулювати інновації у виробництві та управлінні, спрямовані на зменшення негативного впливу на довкілля та підвищення соціальної відповідальності.

Також, актуальність теми визначається необхідністю співпраці між різними зацікавленими сторонами, включаючи урядові органи, громадські організації, бізнес-середовище та активістські групи. Лідери можуть об'єднати ці стейкхолдери для спільної реалізації проектів та ініціатив, спрямованих на досягнення сталого розвитку та захист довкілля.

Постановка завдання. Завданням даного дослідження є вивчення ролі лідерства та його значення для управління організаціями в контексті євроінтеграційних процесів та аналіз прикладів діяльності найуспішніших інноваційних лідерів сучасності, результатом якої є сталий розвиток та успішна реалізація механізмів екосоціального менеджменту на сучасних підприємствах.

Результати дослідження. У контексті євроінтеграції, де вимоги до сталого розвитку та екологічної безпеки стають все важливішими, роль лідерства для розвитку екосоціального менеджменту набуває особливого значення. Лідерство в цій сфері означає не лише здатність впливати на людей та організаційні процеси, але й спроможність вести організацію до збалансованого розвитку, який би враховував не лише економічні, але й соціальні та екологічні аспекти.

Лідерство у сфері екосоціального менеджменту орієнтується на створення сприятливого середовища для розвитку сталої та відповідальної бізнес-практики. Лідери повинні бути готові приймати інноваційні рішення та стимулювати зміни в організації на користь довкілля та суспільства. Крім того, лідерство в даному напрямку передбачає активну співпрацю з різними зацікавленими сторонами, такими як урядові органи, громадські організації та інші компанії. Лідери мають здатність об'єднувати інтереси різних стейкхолдерів та спільно працювати над вирішенням екологічних та соціальних проблем.

Протягом останніх років можна спостерігати прискорений розвиток науки і техніки, що сприяє вдосконаленню діяльності сучасних підприємств. Все більше компаній впроваджують у свою діяльність новітні технології, використовуючи мережу Інтернет, різноманітні технічні пристрої, штучний інтелект тощо. Поруч із цим, в останні десятиліття з'явилась все більша кількість компаній, які є рушійною силою запровадження та розвитку інновацій на ринку, а саме – компанії-виробники сучасних технологій та технологічних пристроїв, зокрема електроніки, програмного забезпечення, електромобілів тощо. Інноваційний розвиток таких підприємств можливий за умов вдалого управління їх діяльністю, що забезпечують лідери – власники та керівники, які стають ініціаторами змін, створення винаходів та запровадження нових технологічних рішень. Таким чином, на прикладі відомих компаній розглянемо як саме лідерство впливає на інноваційний розвиток сучасного підприємства.

В цілому, у наукових колах існує низка визначень понять лідер та лідерство. Представимо декілька з них у Таблиці.

Таблиця – Тлумачення понять «лідер» та «лідерство»

Автор/Джерело	Тлумачення
Велика українська енциклопедія	Лідер – це авторитетний член групи, певної організації або суспільства, який виконує роль організатора та ініціатора групової взаємодії, при цьому здатен вирішувати складні для спільноти проблеми і завдання [1].
Я.В. Карковська, І.М. Дорош	Лідер – це особа, яка здатна впливати на інших людей, які є учасниками певної групи або спільноти, при цьому володіючи правом приймати рішення; особа, що має авторитет та здатна очолити групу завдяки наявності високого рівня впливу [2].
В.В. Рубльов	Лідерство – це особлива якість та особливе вміння, яким наділений лідер, завдяки наявності якого він впливає на інших, мотивуючи до досягнення певних результатів [3].

Джерело: розроблено авторами на основі [1;2;3]

Таким чином, лідерство є особливим вмінням лідера, завдяки якому він, будучи формальним або неформальним лідером, здатний спонукати членів колективу до змін та запровадження інновацій. Отже, лідерство є невід'ємною рисою керівника будь-якого сучасного підприємства, яке прагне здійснювати інноваційний розвиток.

Найбільш відомими прикладами впливу лідерства на інноваційний розвиток підприємств на сучасному етапі є:

1) Компанія «Tesla» та Ілон Маск – Ілон Маск є одним із найбільш цікавих прикладів впливу лідерства на інноваційний розвиток компанії. Він є талановитим керівником, який налагоджує відносини всередині колективу та дає можливість своїм працівникам вільно розвиватись, проявляючи свою творчість. Завдяки цьому у його колективі працюють фахівці, які прагнуть до змін, що і сприяє інноваційному розвитку його компанії [4].

2) Компанія «Microsoft» та Білл Гейтс – Білл Гейтс є одним із засновників компанії та довгий час був її власником разом зі своїм партнером. Саме він був ініціатором

розвитку компанії, яка створила низку програмних продуктів, які сьогодні використовуються також і іншими компаніями.

3) Компанія «Amazon» та Джефф Безос – дана компанія сьогодні є однією з найбільш інноваційних, щороку впроваджуючи низку інноваційних продуктів. Її інноваційний розвиток забезпечується завдяки вдалому керівництву Джеффа Безоса, який понад 20 років тому створив електронний магазин книжок, який після перетворився на сучасну інноваційну імперію.

Висновки. Таким чином, згідно з прикладами відомих сучасних компаній, можна сказати, що лідерство є важливим чинником інноваційного розвитку підприємства. Лідер поєднує у собі риси винахідника та вдалого керівника, що дає можливість мотивувати членів колективу до постійних змін та розвитку, завдяки чому компанії запроваджують інновації. Враховуючи усе це, успішний інноваційний розвиток підприємства є можливим лише за умов вдалого лідерства. В контексті ж євроінтеграції та розвитку екосоціального менеджменту, лідерство є ключовим чинником успіху. Лідери, які приділяють увагу екологічним та соціальним питанням, можуть стати каталізатором змін та сприяти сталому розвитку сучасних організацій та суспільства в цілому.

Список використаних джерел

1. Велика українська енциклопедія. Державна наукова установа «Енциклопедичне видавництво». URL: <https://vuc.gov.ua/Лідер> (дата звернення: 03.04.2024).

2. Карковська В.Я., Дорош І.М. Сучасне лідерство: особливості, вимоги, проблеми та помилки. *Держава та регіони*. 2019. Вип. № 5. С. 98-102.

3. Рубльов В.В. Теоретичні основи лідерства в управлінні підприємствами. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. URL: <http://www.vestnikeconom.mgu.od.ua/journal/2016/22-2016/21.pdf> (дата звернення: 03.04.2024).

4. Elon Musk Leadership Style Explained. Management Training Specialists. 2023 URL: <https://www.mtdtraining.com/blog/elon-musk-leadership-explained.htm> (дата звернення: 03.04.2024).

Oksana ONYSHCHENKO,

Ph.D. in Public Administration, Assistant Professor,
Department of entrepreneurship, management of organizations and logistics,
Zaporizhzhia national University, Ukraine

Anastasiia ZILENINA,

bachelor's student,
educational program “Entrepreneurship and logistics”
Zaporizhzhia National University, Ukraine

THE ROLE OF LEADERSHIP FOR THE DEVELOPMENT OF ECO-SOCIAL MANAGEMENT IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION PROCESSES

Abstract. This study is devoted to the consideration of topical issues of the role of leadership for management of organizations in the context of European integration processes. In the course of the study, the special importance of the leadership institute for the development of ecosocial management was revealed and, as a result, an analysis of the activities of the most successful innovative leaders of today was carried out, the result of which is the sustainable development and successful implementation of ecosocial management mechanisms at modern enterprises.

Keywords: leadership, eco-social management, European integration processes